

The Royal Women's Hospital Information for Women

4. Depo Provera - Koruyucu iğne

Nisan 2004

4. DEPO PROVERA - A CONTRACEPTIVE INJECTION

Neden doğum kontrolü uygulanmalıdır?

İstenmeyen hamilelikten ve cinsel yolla geçen enfeksiyonlardan korunmak istemeniz durumunda doğum kontrolü uygulamanız gerekir.

Kadının yumurtalıkları her ay bir yumurta hücresi üretir. Erkek cinsel ilişki sırasında boşaldığında menisi milyonlarca sperm içermektedir. Bu spermelerden yalnızca bir tanesi yumurta hücresini döller ve hamilelik süreci başlar. Bir çiftin cinsel ilişkide bulunması (penisin dölyoluna girmesi) ve koruyucu önlem almaması durumunda, kadının hamile kalma olasılığı çok yüksektir. Doğum kontrolü uygulamanız, istenmeyen hamilelikleri önleyerek cinsel ilişkide bulunmanıza olanak sağlar.

Prezervatif kullanma her zaman iyi bir korunma yöntemidir

Avustralya'da her yıl 20 bini aşkın cinsel yolla geçen enfeksiyon vakaları görülmektedir. Bu hastalıklardan en yaygın olanlarından biri, tedavi edilmediği takdirde kısırlığa neden olabilen chlamydia enfeksiyonudur. Cinsel ilişkide bulunduğunuz her zaman prezervatif ve su bazlı bir kayganlaştırıcı kullanmanız durumunda, HIV/AIDS ve cinsel yolla geçen diğer hastalıklara (STIs) yakalanma olasılığınız azalacaktır.

Depo Provera – Koruyucu iğne

Depo Provera hormon içeren bir doğum kontrol yöntemidir. İğne ile verilmekte ve bir kere vurulduğunda etkisi üç ay sürmektedir. Bu, kadının normal adet döngüsünde yumurtalıklar tarafından salgılanan iki ana hormondan biri olan projesteron benzeri bir hormondur.

Etki mekanizması

Kadına Depo Provera iğnesi yapıldığında, vücut, kendi hormon salgısının 'durdurulması' için dışarıdan verilen bu hormonun varlığına duyarlı davranır. Bunun sonucunda yumurtalıklar yumurta hücresi üretmeyerek hamilelik önlenmiş olur. Bu, 'doğum kontrol haplarının' etki mekanizmasına çok benzemektedir. Depo Provera ayrıca, bazen endometriozis hastalığının tedavisinde de kullanılmaktadır.

Etki derecesi

Depo Provera kombine doğum kontrol haplarından daha etkili ve hamileliği önleme etkisi oldukça yüksek bir doğum kontrolü yöntemidir. 1 yılda 100 kadının Depo Provera iğnesi kullanması durumunda, muhtemelen bu kadınlardan yalnızca bir tanesi hamile kalabilir. Bir başka deyişle iğne yüzde 99'luk bir koruma sağlar. Hiç bir doğum kontrol yöntemi yüzde yüz etkili değildir. Depo Provera yalnızca, iğnelerin üç ayda bir zamanında vurulması durumunda etkili olmayı sürdürecektir.

Yan etkiler**Adet kanamaları**

Hormon düzeylerinin düşük olması nedeniyle birçok kadında rahim mukozası fazla kalınlaşmaz ve adet kanamalarında azalma olur. İki üç iğneden sonra kanamayla atılacak rahim mukozası oluşmadığından birçok kadında adet kanamaları kesilmektedir. Bazı kadınlarda genellikle hafif ve düzensiz rahatsız edici kanamalar olacaktır. Bazen kadınlarda genellikle hormon tedavisi ile denetlenebilen ağır kanamalar görülmektedir.

Diğer yan etkiler

- Birçok kadının kilosunda herhangi bir değişiklik olmamasına ve bazılarının kilo kaybetmelerine karşın, bazen çok az sayıda kadında kilo alma görülebilir
- Bazı kadınlarda baş ağrısı, karın bölgesinde rahatsızlık ve duyu durum değişiklikleri ortaya çıkabilir
- Bazı kadınlarda, özellikle depresyona yatkın olanlarda cinsel istekde azalma görülür
- Çok az sayıda kadında rahatsız edici, ancak ciddi olmayan diğer yan etkiler görülmektedir. Bunlar, alerjik reaksiyonlar, ödem ve göğüslerde ağrı.

Depo Proveranın avantaj ve dezavantajları?**Avantajları**

- Depo Provera çok düşük başarısızlık oranı olan oldukça etkili bir korunma yöntemidir.
- Birçok kadın için adet kanamalarının durması, adet öncesi gerginlik ve adet ağrısı gibi belirtilerin hafiflemesine neden olduğundan bir avantaj olarak değerlendirilmektedir.
- Depo Provera'nın ayrıca yumurtalık ve rahim kanseri ile endometriozis ve karın boşluğu enfeksiyonu riskini azaltma olasılığı da vardır.
- İğne her 12 haftada bir yapılmakta ve herhangi bir başka çaba ya da hatırlatma gerektirmemektedir.

Dezavantajları

- Bazı kadınlar üç ayda bir iğne olmak için doktora gitmek istemezler.
- Bazı kadınlarda, rahatsızlık verebilen ve halihazırda açıklanan yan etkileri görülmektedir.
- İğne yapıldıktan sonra hormon vücuttan atılamaz. Depo Proverayı kullanmayı bırakmak isteyen kadınların hormonun etkisinin geçmesini beklemeleri gerekir. Bazı kadınlarda iğneler bırakıldıktan sonra adet kanamalarının başlaması zaman alabilir. Bu süre bazen 6 ile 12 ay sürebilir. Ancak, kadınların yarısından fazlası 12 ay içinde; yüzde 90'ından fazlası ise iki yıl içinde hamile kalabilir.

Düşünülmesi gereken diğer konular

Depo Provera kullanırken hormon düzeyleri çok düşüktür. Bu durumun, Depo Proverayı uzun süre kullanan kadınlarda kemik kütlesinde azalmaya (osteoporosis) yol açabileceği konusunda bazı kaygılar bulunmaktadır. Bunun önem derecesi henüz bilinmemektedir. Ancak, olması beklenen değişiklikler, normalde menopozdan sonra olması gerekenlerden daha yavaş olacaktır ve iğneler bırakıldığında geri dönüş olacaktır.

Kadınlar genellikle her türlü ilaç ve kanserle ilgili endişe duymaktadırlar. Tümüyle risksiz olduğunun kanıtlanması son derece zor olmasına karşın, Depo Proveranın göğüs kanseri riski üzerinde herhangi bir etkisi olduğu görülmemiştir. Yumurtalık ve rahim çeperi kanserine karşı koruyucu etkileri olma olasılığı bilinmelidir. Halihazırda hamile olan ya da çok ender durumda iğneye rağmen hamile kalan bir kadına Depo Provera iğnesi yapılması durumunda, gelişmekte olan bebekte herhangi bir olumsuz etkisi görülmemiştir.

Depo Proverayı kimler kullanabilir?

Depo Provera herhangi bir ciddi sağlık sorunu olmayan ve diğer doğum kontrol yöntemlerini uygulayan kadınların çoğu tarafından kullanılabilir. Ayrıca, sağlık sorunları nedeniyle kombine doğum kontrol hapı kullanamayan kadınlar için de uygun olabilir.

Depo Proverayı kimlerin kullanmaması gerekir?

Depo Provera aşağıda belirtilen durumda olan kadınlar için uygun değildir:

- Kanama bozuklukları olan ya da kanın pıhtılaşmasını önleyen ilaçlar kullanan
- Tanı konulmamış anormal kanamaları olan
- Geçmişte herhangi bir kanser hastalığı geçiren
- Diğer ciddi sağlık sorunları bulunan
- Hamile olan
- 12 ay içinde hamile kalmayı isteyen

Ayrıntılı bilgi için başvurulacak yerler

Kadın Sağlığı Bilgi Merkezi (Women's Health Information Centre - RWH)

(03) 8345 3045

1800 442 007 (ücretsiz arama) E-posta: whic@thewomens.org.au

<http://www.thewomens.org.au>

Yararlı bulabileceğiniz diğer RWH bilgi notları

Kadın Hastanesi (RWH) İnternette birçok dilde bir dizi bilgi notları yayımlamaktadır. Bu konuda ayrıntılı bilgi edinmek isterseniz, sağlık web sitemizi ziyaret edebilirsiniz. Adres:

<http://www.thewomens.org.au>

Ayrıca, Kadın Hastanesi'nde bakımınızdan sorumlu kişiden, doğum kontrol yöntemleriyle ilgili diğer bilgi notlarının basılı kopyalarını da isteyebilirsiniz. Aşağıdaki bilgi notlarını isteyiniz:

- No. 1 *Doğum Kontrolü - Seçenekleriniz*
- No. 2 *Prezervatif ve Diyafram*
- No. 3 *Doğum Kontrol Hapları*
- No. 5 *Implanon – Doğum kontrol implantı*
- No. 6 *IUD (Rahim İçi Araç- Spiral)*